ČESKÁ REPUBLIKA

# ROZSUDEK
# JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Moniky Javorové a soudců JUDr. Miroslavy Honusové a JUDr. Petra Hluštíka, Ph.D. ve věci

žalobců:
**1. Ppor. B. Richard**, nar. xxx
**2. Nstrm. B. Arnold**, nar. xxx
**3. Prap. B. Petr**, nar. xxx
**4. Prap. B. Martin**, nar. xxx
**5. Prap. Č. Pavel**, nar. xxx
**6. Prap. D. Pavel**, nar. xxx
**7. Pprap. D. Pavel**, nar. xxx
**8. Pprap. F. Martin**, nar. xxx
**9. Prap. G. Martin**, nar. xxx
**10. Pprap. G. Lukáš**, nar. xxx
**11. Pprap. H. Václav**, nar. xxx
**12. Nstrm. H. Radim**, nar. xxx
**13. Prap. Bc. H. Aleš Dis.,** nar. xxx
**14. Nstrm. H. Branislav**, nar. xxx
**15. Prap. Ch. David**, nar. xxx
**16. Pprap. K. Jaroslav**, nar. xxx
**17. Ppor. K. Roman**, nar. xxx
**18. Prap. Mgr. K. Rudolf**, nar. xxx
**19. Pprap. K. Aleš**, nar. xxx
**20. Prap. K. Zdeněk**, nar. xxx
**21. Pprap. M. Roman**, nar. xxx
**22. Prap. M. Radim**, nar. xxx
**23. Prap. M. Jakub**, nar. xxx
**24. Prap. M. Roman**, nar. xxx
**25. Nprap. M. Daniel**, nar. xxx
**26. Pprap. Bc. N. Miloslav**, nar. xxx

Shodu s prvopisem potvrzuje Petra Schubertová

**27. Prap. Bc. P. Petr**, nar. xxx
**28. Prap. P. Radim**, nar. xxx
**29. Pprap. P. Marian**, nar. xxx
**30. Pprap. R. Roman**, nar. 7xxx
**31. Prap. Bc. R. Vítězslav**, nar. xxx
**32. Prap. S. Jan**, nar. xxx
**33. Pprap. S. Miroslav**, nar. xxx
**34. Prap. S. Pavel**, nar. xxx
**35. Nprap. Mgr. Š. Miroslav**, nar. xxx
**36. Prap. Š. Kamil**, nar. xxx
**37. Nprap. T. Ivo**, nar. xxx
**38. Prap. V. Jaroslav**, nar. xxx
**39. Prap. V. Radek**, nar. xxx
**40. Pprap. Z. Tomáš**, nar. xxx
**41. Prap. Ž. Daniel**, nar. xxx
**42. Nstrm. Č. Michal**, nar. xxx
**43. Prap. K. Miloš**, nar. xxx

zastoupeni Mgr. Zdeňkem Honzíkem, advokátem
sídlem Rooseveltova 49/16, 301 00 Plzeň

proti
žalovanému: **Generální ředitel Vězeňské služby ČR**
sídlem Soudní 1672/1a, 140 00 Praha 4

**o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 10. 2021, č. j. VS-63095-10/ČJ2020-80000L-51ODV, ve věcech služebního poměru**

**takto:**

**I.** Žaloba **se zamítá**.

**II.** Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

**Odůvodnění:**

*Vymezení věci*

1. Žalobci se podanou žalobou doručenou soudu dne 6. 12. 2021 domáhali zrušení shora označeného rozhodnutí žalovaného a náhrady nákladů řízení. Napadeným rozhodnutím bylo zamítnuto odvolání žalobců a potvrzeno rozhodnutí ředitele Věznice Karviná ve věcech služebního poměru ze dne 27. 1. 2020, č.j. VS-46854-81/ČJ-2019-802920. Tímto prvostupňovým rozhodnutím byla zamítnuta žádost žalobců o proplacení přestávek na jídlo a odpočinek, tedy odečitatelných přestávek ve službě dle § 60 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů (dále jen „zákon o služebním poměru“).
2. Žalobci primárně nesouhlasí s tvrzením žalovaného, že ustanovení § 60 odst. 1 zákona o služebním poměru je dodržováno a žalobci přestávky na jídlo a odpočinek reálně mohou čerpat a také je čerpali. Žalobci v žalobě poukázali na skutečnost, že vězeňské prostředí objektů, v nichž se vykonává trest odnětí svobody, je specifickým prostředím, Vězeňská služba ČR je dle zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráži České republiky ozbrojeným sborem, na její činnost nelze použít zákoník práce, všechny pokyny jsou jejím členům vydávány nařízeními či

rozkazy a volnost v rozhodovacím procesu je vyloučena. Žalobci vykonávali služební činnost buď na oddělení výkonu trestu, nebo na úseku strážní služby. Na oddělení výkonu trestu je výkon služební činnosti upraven směrnicemi pro výkon služební činnosti pro každé jednotlivé dozorčí stanoviště. Jde o stanoviště pevná a stanoviště pohyblivá, konkrétní informace o stanovištích a době obsazení stanoviště je upraveno „Rozpisem dozorčích stanovišť". Na jednotlivá dozorčí stanoviště jsou dozorci, tj. žalobci, veleni denním rozkazem vedoucího oddělení, poté pro každého jednotlivého dozorce následuje převzetí služby, včetně početní prověrky odsouzených osob nacházejících se na tomto úseku služby, současně dozorci přebírají další pomůcky, jako např. radiostanice pro spojení s operačním střediskem i dalšími dozorci. Stav převzetí dozorčího stanoviště se zapisuje do „Knihy předání a převzetí služby" a zároveň se hlásí nadřízenému. Od tohoto okamžiku je každý příslušník velený na dozorčí stanoviště ve stavu, kdy je nejen povinen, ale i připraven k zásahu při řešení mimořádných událostí, a to až do doby, než bude vystřídán na stanovišti.

3. Žalobci považují za lapsus v argumentaci napadeného rozhodnutí, kdy na str. 12 žalovaný uvádí, že předmětná dokumentace řešící služební činnost na stanovištích se vztahuje na příslušníky jen po dobu služby, a ne po dobu čerpání přestávek na jídlo a odpočinek. Dle názoru žalobců se žalovaný snaží vědomě zamlžit služební postupy, neboť v situaci, kdy by příslušník čerpal přestávku a nevykonával služební činnosti, vznikne chaos, neboť v takovém případě dozorčí službu nikdo nevykonává a odsouzení si po tuto dobu mohou provádět, co chtějí.

4. Žalobci dále uvádí, že výslechy bylo prokázáno, že sice mají možnost stravování buď v jídelně, nebo možnost konzumovat donesenou stravu vlastní, avšak ani v tuto dobu neodkládají výstroj a ani v jediném případě netrvá jejich doba stravování dobu stanovenou v § 60 zákona o služebním poměru. V případě jakékoliv vyhlášené mimořádné události jsou povinni okamžitě ukončit stravování a dostavit se na určené místo. Při odchodu ke konzumaci stravy dozorčí stanoviště nepředávají žádnému dalšímu příslušníkovi, ani v jediném případě není konzumace stravy zapsána v knize předání a převzetí služby. Fakticky je tak po dobu nepřítomnosti ohrožena bezpečnost osob a majetku. V případě, že by však v uvedenou dobu došlo k jakékoliv mimořádné události, následky nese příslušník.

5. Žalobci konstatují, že ani v jediném případě nemohli trávit přestávku na jídlo a odpočinek dle svého uvážení nebo alespoň tak, aby byla taková přestávka nejen ve stanovené době, ale i ve stanoveném rozsahu realizována. Pokud služební činnost po celou dobu výkonu služby není žádným způsobem přerušována a žádný z dozorců nemůže trávit přestávku na jídlo a odpočinek nejen ve stanoveném rozsahu, ale ani dle svého vlastního uvážení, nelze ji, dle názoru žalobců, odečíst z pracovní doby.

6. Na úseku strážní služby je služba vykonávána buď při ostraze objektu Věznice Karviná, tedy výkon služby na strážních věžích, jednak služební činností při eskortách. Při ostraze objektu jsou příslušníci rozděleni do strážních směn, služba je vykonávána nepřetržitě ve dvanáctihodinových cyklech. Průběh ostrahy je naprosto přesně specifikován interní normou nazvanou „Rozpis strážních stanovišť". Po jejím prozkoumání došli žalobci k závěru, že po celou dobu výkonu služby není v žádném předpise stanovena přestávka na jídlo a odpočinek, střídání se nekoná pro nedostatek příslušníků. Ani jediný subjekt v denním rozkaze není mimo strážní stanoviště.

7. Na podporu svého názoru žalobci dále tvrdí, že všichni příslušníci Vězeňské služby vykonávají službu v kompletním vystrojení a v případě dozorčí služby dokonce s radiostanicí. Není tedy podstatné, že je jim v některých případech po dobu nezbytně nutnou umožněno stravování, neboť toto nelze považovat za čerpání přestávky na jídlo a odpočinek, když fakticky i po dobu přestávky jsou veleni na strážním či dozorčím stanovišti, toto nikomu nepředávají a stále vykonávají činnosti dle interních právních norem a Rozpisu strážních a dozorčích stanovišť. K jejich střídání, vyjma ukončení pracovní doby, nikdy nedochází. Současně při konzumaci stravy jsou stále ve střehu a kdykoliv připraveni zasáhnout při mimořádné události.

8. Tvrzení služebního funkcionáře, že žalobci nepopírají, že jim je umožněno stravování, dokonce mimo objekt Věznice Karviná, je zavádějící a v rozporu s výslechy žalobců. Zcela mimo realitu se pak v napadeném rozhodnutí uvádí, že žalobci prohlásili, že po dobu čerpání přestávky na jídlo a odpočinek jsou na stanovištích střídáni. Pokud se v průběhu řízení objevily přílohy denních rozkazů, kde jsou přestávky na jídlo a odpočinek jednotlivým příslušníkům na strážních či dozorčích stanovištích nařízeny, tak většina slyšených žalobců prohlásila, že o takových přílohách nemá povědomí, nejsou součástí denního rozkazu, ač jsou tak nazvány a jsou uloženy na jim neznámém místě. Pokud o nich povědomí měli, tak vždy prohlásili, že taková příloha je pouze formální, bez ohledu na možnost čerpání přestávek na jídlo a odpočinek.

9. Za zcela irelevantní považují žalobci tvrzení služebního funkcionáře, že je výlučně na zvážení každého z příslušníků vězeňské služby, v jakém oděvu a s jakou výstrojí bude stravu v jídelně konzumovat. Závěrem žalobci uvedli, že napadené rozhodnutí se týká jen problematiky konzumace stravy, ač volní jednání, uvedené v § 60 zákona o služebním poměru, obsahuje jednání dvě, a to konzumaci stravy a čas strávený odpočinkem. V napadeném rozhodnutí se neobjevila pasáž, kde mají žalobci trávit zbytek přestávky, když konzumují stravu po dobu kratší, než je vymezená přestávka. Pokud by bylo uvedeno, že se jedná o možnost setrvat v jídelně, když žádný jiný prostor není ve Věznici Karviná vymezen, jedná se o zcela transparentní porušení i této části přestávky. Žalobci se důvodně domnívají, že v průběhu správního řízení, hlavně pak napadeným rozhodnutím, došlo a stále dochází k porušování § 60 zákona o služebním poměru, když žalobcům ve službě není umožněno čerpat přestávky na jídlo a odpočinek v plném rozsahu ani dle vlastního uvážení. Na strážních a dozorčích stanovištích střídáni nejsou a konzumace stravy se děje jen v nejnutnějším rozsahu.

10. Žalovaný navrhl žalobu jako nedůvodnou zamítnout. Má za to, že bylo jednoznačně prokázáno, že charakter služby v dotčených věznicích umožňuje přerušit výkon služby příslušníkům pro čerpání přestávky na jídlo a odpočinek, kdy příslušníci mohou tuto přestávku čerpat dle svého uvážení s přihlédnutím k charakteru prostředí, ve kterém vykonávají službu. Žalovaný se domnívá, že napadené rozhodnutí bylo vydáno v souladu se zákonem a vznesené námitky nejsou důvodné.

*Zjištění z obsahu správních spisů*

11. Z obsahu správních spisů soud pro účely přezkumu napadaného rozhodnutí zjistil, že dne 18. 2. 2019 byl do rukou ředitele Věznice Karviná doručen návrh žalobců č. 1-41 ze dne 15. 2. 2019 nazvaný „Návrh na zahájení řízení o zaplacení hodin odpracovaných v souvislosti s ustanovením § 60 zákona č. 361/2003 Sb.“, jímž žalobci vznesli požadavek na zaplacení hodin odpracovaných jako odečitatelné přestávky ve službě v souvislosti s § 60 zákona o služebním poměru za období od 18. 2. 2016 do 18. 2. 2019. Dne 28. 2. 2019 byl do rukou ředitele Věznice Karviná doručen návrh žalobců č. 42-43 ze dne 26. 2. 2019 nazvaný „Návrh na zahájení řízení o zaplacení hodin odpracovaných v souvislosti s ustanovením § 60 zákona č. 361/2003 Sb.“, jímž uvedení žalobci vznesli požadavek na zaplacení hodin odpracovaných jako odečitatelné přestávky ve službě v souvislosti s § 60 zákona o služebním poměru za období od 28. 2. 2016 do 28. 2. 2019. Oba návrhy ředitel Věznice Karviná usnesením ze dne 13. 3. 2019 spojil do společného řízení.

12. Ve svých obsahově shodných návrzích žalobci poukázali na znění § 60 zákona o služebním poměru, zejména na odst. 3. Žalobci tvrdili, že systém strážních a dozorčích stanovišť ve Věznici Karviná neumožňuje čerpat přestávku na jídlo a oddech v pravém slova smyslu, jak má na mysli § 60 odst. 1 zákona o služebním poměru, když příslušníku velenému do služby na strážní či dozorčí stanoviště je sice umožněno stravování, ale nemá možnost čerpat přestávku na jídlo a odpočinek tak, aby byl na strážním či dozorčím stanovišti vystřídán a mohl opustit objekt Věznice Karviná, aby fakticky mohl přestávku kdykoliv čerpat a relaxovat dle svého uvážení a volby. Žalobci odkázali na související judikaturu, a to rozsudek Městského soudu v Praze, č.j. 8 Ad 13/2011 ze dne 14. 5. 2015. Žalobci na podporu svých tvrzení navrhli provedení důkazů, a to:

A) seznam strážních a dozorčích stanovišť parafovaný Generálním ředitelstvím Vězeňské služby ČR za roky 2016-2019 k prokázání skutečnosti, že na stanovištích žalobců nebyl v době výkonu jejich služby plánován žádný zástup, který by je vystřídal při čerpání přestávek na jídlo a odpočinek

B) výslech účastníků řízení k prokázání, jakým způsobem docházelo v danou dobu k čerpání přestávek na jídlo a odpočinek, zda jim bylo umožněno čerpat přestávky mimo střežený objekt a zda jim bylo umožněno čerpat přestávky na jídlo a odpočinek dle svého uvážení. Žalobci souhlasili s výslechem vzorku žalobců z každého strážního či dozorčího postu.

C) výslech přímých nadřízených funkcionářů, tj. vedoucích oddělení výkonu trestu či vedoucího oddělení vězeňské stráže k prokázání, jak docházelo ke střídání žalobců na jednotlivých stanovištích a jak jim bylo umožněno čerpání přestávek na stravu a odpočinek dle jejich volby, případně jak je tato problematika řešena ve směrnicích pro strážní a dozorčí stanoviště

D) měsíční směnové výkazy za období únor 2016–únor 2019 k prokázání neoprávněného odpočtu hodin na přestávky na jídlo a odpočinek

E) denní rozkazy vedoucích oddělení, kteří v době čerpání přestávek na jídlo a odpočinek vykonávali činnost nadřízeného žalobců, k vysvětlení, jakým způsobem byli žalobci na přestávky střídáni a zda jim bylo umožněno čerpat přestávky dle jejich uvážení

F) směrnice pro výkon služby na jednotlivých strážních a dozorčích stanovištích.

13. Ředitel Věznice Karviná vydal dne 27. 1. 2020 rozhodnutí č.j. VS-46854-81/ČJ-2019-802920 (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), jímž byla zamítnuta žádost žalobců o proplacení přestávek na jídlo a odpočinek, tedy odečitatelných přestávek ve službě dle § 60 zákona o služebním poměru. Žalobci proti tomuto rozhodnutí brojili odvoláním, o kterém rozhodl žalovaný napadeným rozhodnutím, ve kterém se ztotožnil se závěry a hodnocením důkazů, k nimž dospěl ředitel Věznice Karviná.

14. K tomu je potřebné dále uvést, že v rámci prvostupňového správního řízení se ředitel Věznice Karviná vypořádal s problematikou střídání příslušníků na dozorčích a strážních stanovištích z důvodu čerpání přestávky na jídlo a odpočinek. Tyto skutečnosti jsou doloženy relevantními vnitřními předpisy. Vzhledem k tomu, že žalobci byli nebo jsou příslušníky oddělení vězeňské stráže – Věznice Karviná, Vazební věznice Ostrava a Vazební věznice Praha – Ruzyně nebo oddělení výkonu trestu – Věznice Karviná a Věznice Oráčov nebo místní jednotky justiční stráže Vazební věznice Ostrava (dále také jen „Věznice Karviná a dotčené věznice), byly jako důkazy použity vnitřní předpisy společné pro Věznici Karviná, Věznici Oráčov, Vazební věznici Ostrava a Vazební věznici Praha – Ruzyně, dále byly jako důkazy použity vnitřní předpisy výše uvedených věznic, zejména interní normativní akty ředitelů věznic, platné v období únor 2016 – únor 2019, upravující problematiku plánování a vykazování odsloužených hodin a přestávek ve službě, rozpisy strážních stanovišť, pravidla pro výkon strážní služby, denní rozkazy, výkazy odsloužených hodin, směrnice pro výkon služby dozorců oddělení výkonu trestu, rozpisy dozorčích stanovišť, knihy předání a převzetí služby. V prvostupňovém rozhodnutí byla náležitě objasněna specifika služební činnosti v rámci jednotlivých druhů služeb vykonávaných žalobci. Žalovaný se s tímto objasněním ztotožnil, když má oporu v použitých důkazech obsažených ve správním spise.

15. V prvostupňovém rozhodnutí je v rámci dozorčí služby vysvětleno rozdělení stanovišť na pevná a pohyblivá, což je stěžejní pro možnost čerpání přestávky na jídlo a odpočinek, respektive zjištění, na kterém ze stanovišť je zapotřebí pro čerpání přestávky na jídlo a odpočinek příslušníky vězeňské služby střídat a kde nikoliv. Žalovaný v napadeném rozhodnutí upřesnil, že „obsazenost“ pohyblivého stanoviště neznamená neustálou fyzickou přítomnost službu konající osoby na tomto stanovišti, ale pouze skutečnost, že dle Rozpisu dozorčích stanovišť ve spojení s denním rozkazem je na toto stanoviště velen příslušník, který v rámci výkonu služby (tj. mimo čerpání přestávky, kdy se služba přerušuje) na tomto stanovišti plní své služební úkoly. Že se na stanovišti ve vymezený čas fyzicky nenachází k tomu určený příslušník, neznamená, že by stanoviště nebylo obsazeno.

Pohyblivá stanoviště jsou např. na ubytovnách odsouzených a povinnosti dozorců se nevážou jen na prostory ubytovny, ale spočívají také v převádění vězňů k lékaři, předávání vězňů na eskorty mimo věznici, za účelem zaměstnání, kontrola vycházek, kontrola výdeje stravy apod. Při těchto činnostech rovněž není dozorce fakticky na stanovišti přítomen. Tyto činnosti jsou zároveň předem stanoveny časovým rozvrhem dne, včetně naplánované přestávky na jídlo a odpočinek. Po dobu přestávky je dozorce zastupitelný jiným dozorcem, který kromě úkolů na svém stanovišti vykonává nezbytné úkoly na stanovišti přestávku čerpajícího dozorce. Odsouzení neví, zda dozorce plní služební úkoly nebo čerpá přestávku, nedochází tedy k žádnému ohrožení bezpečnosti ve věznici, neboť není neobvyklé, že odsouzení mají „svého“ dozorce z dohledu. Žalovaný proto nesouhlasil s argumentací žalobců, že by příslušník nemohl opustit své stanoviště (navíc pod hrozbou trestněprávního postihu), když ze služební náplně dozorců naopak plyne, že stanoviště v rámci plnění služebních úkolů opouštějí pravidelně.

16. Ředitel Věznice Karviná rámci prvostupňového správního řízení výše uvedené skutečnosti potvrdil také výpověďmi žalobců uvedenými ve spise (žalobce č. 23, žalobce č. 24, oba dozorci Věznice Karviná), kteří souhlasně uvedli, že odchod na přestávku oznamují dalšímu dozorci, který je po dobu přestávky zastupuje a že v době přestávky nemají odpovědnost za výkon služby. Žalovaný proto jako irelevantní zamítl argument žalobců o nemožnosti čerpání přestávky z toho důvodu, že žádný z příslušníků není velen do služby tzv. „střídače“. Jak vyplývá z výše uvedeného, při čerpání přestávky na jídlo a odpočinek dochází ke střídání mezi jednotlivými dozorci, kteří vykonávají službu.

17. V prvostupňovém rozhodnutí je v rámci strážní služby vysvětleno rozdělení na pevná a pohyblivá stanoviště. Dle zařazení příslušníka Vězeňské služby na konkrétní stanoviště se odvíjí jeho možnost čerpat přestávky, a to v souladu s Rozpisy strážních stanovišť, podrobnosti jsou uvedeny v prvostupňovém i napadeném rozhodnutí. Výpověďmi žalobců (žalobce č. 42, strážný Vazební věznice Ostrava, žalobce č. 34, strážný justiční stráže Vazební věznice Ostrava, poté strážný Věznice Karviná, poté dozorce Věznice Karviná, žalobce č. 22, strážný a poté dozorce Věznice Karviná) bylo prokázáno, že docházelo ke střídání za účelem čerpání přestávky na jídlo a odpočinek a že po dobu čerpání přestávky přechází odpovědnost za výkon služby na střídajícího příslušníka.

18. V rámci prvostupňového správního řízení se ředitel Věznice Karviná vypořádal s argumentem žalobců, že nemají možnost trávit přestávku na jídlo a odpočinek podle svého uvážení, v což lze zahrnout i možnost odložit výstroj a ústroj, a to tak, že argument není důvodný. Žalobci ve výpovědích (žalobce č. 34, strážný justiční stráže Vazební věznice Ostrava, poté strážný Věznice Karviná, poté dozorce Věznice Karviná, žalobce č. 22, strážný a poté dozorce Věznice Karviná) a dále např. svědek nprap. P. (dozorce a poté inspektor dozorčí služby Věznice Karviná) shodně uvedli, že v době přestávky nemusí být vyzbrojeni ani mít u sebe vysílačku, není to nařízeno, nikdo nestanovil, že po dobu přestávky musí být příslušník v uniformě, pokud by příslušník po dobu přestávky chtěl opustit věznici, bylo by mu to umožněno, příslušníci o opuštění věznice v době přestávky nežádají vzhledem ke krátké době trvání přestávky.

19. Žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, že pro řádné čerpání přestávky na jídlo a odpočinek není podstatné, zda jsou žalobci ustrojeni do služebního stejnokroje a vyzbrojeni dle směrnice pro výkon služební činnosti. Podstatná je okolnost, zda doba, kterou strávili při odpočinku či jídlem, se podřadí pod „přestávky na jídlo a odpočinek“ nebo pod „přiměřenou dobu na jídlo a odpočinek“. Vězeňská služba České republiky je bezpečnostním sborem, ve kterém příslušník koná službu zpravidla ve služebním stejnokroji, není proto ničím neobvyklým, že její příslušníci jsou ustrojeni do služebního stejnokroje, jak je tomu i u jiných bezpečnostních sborů, jejichž příslušníci se řídí zákonem o služebním poměru jako Policie ČR nebo Hasičský záchranný sbor. Tato otázka byla již vyřešena judikaturou nejvyšších soudů. Žalovaný uvedl, že je prokázáno z výslechů učiněných v rámci řízení, i z vnitřních předpisů obsažených ve správním spise, že žádnému příslušníkovi nebylo žádným předpisem ani nadřízenými zakázáno opustit věznici či stanoviště, kde vykonávali službu a nikdo je

nenutil, aby se pohybovali v době čerpání přestávky na jídlo a odpočinek v blízkosti stanoviště pro případ řešení služebních povinností. Příslušníci se v době čerpání přestávky mohou pohybovat ve věznici a mohou i opustit věznici. Příslušník, který by se rozhodl opustit věznici v době čerpání přestávky na jídlo a odpočinek by se však musel při opuštění věznice podrobit kontrole a taktéž by se musel podrobit kontrole při návratu do věznice. Proto je tato eventualita v době 30 minut pouze hypotetickou možností.

20. K tématu rozdělení přestávky na část trávenou jídlem a část trávenou odpočinkem, kterou vznesli žalobci, žalovaný uvedl, že čerpání přestávky na jídlo a odpočinek není rozděleno na dvě části, jak se domnívají žalobci. Tedy, že je nutné první část přestávky trávit stravováním a druhou část odpočinkem. Je volbou každého příslušníka vězeňské služby (potažmo zaměstnance), jakým způsobem bude přestávku trávit, zda pouze jídlem, pouze odpočinkem nebo kombinací obého. Žalovaný konstatoval, že není jeho povinností, aby prokazoval, jak příslušníci mohou čerpat odpočinek a není to ani možné, jelikož každý vnímá odpočinek jinak, např. někdo si čte, někdo se prochází, někdo zaujme pohodlnou pozici a odpočívá. Bylo tedy vždy pouze na uvážení každého z žalobců, jak bude přestávku trávit. Nikdo z Věznice Karviná ani žádný služební předpis nepřikazoval, aby se ihned po ukončení stravování vrátili na své stanoviště, aniž by měli vyčerpáno 30 minut přestávky na jídlo a odpočinek. Žalovaný dle svého názoru dostatečně v průběhu správního řízení prokázal, že žalobci přestávku mohli čerpat řádně a v souladu se zákonem.

21. Dalším argumentem žalobců, vypořádaným žalovaným v rámci správního řízení bylo, že s čerpáním přestávky na jídlo a odpočinek nepočítá směrnice určující výkon služby na jednotlivých stanovištích, dále že v knize předání převzetí služby pro výkon služby ve Věznici Karviná není ani jednou zaznamenána činnost předání a převzetí služby jiným subjektem k čerpání přestávky na jídlo a odpočinek. Žalobci dovodili, že vzhledem k tomu, že na řadě strážních a dozorčích stanovišť Věznice Karviná se služba vykonává nepřetržitě po dobu 24 hodin, tak v případě, že služba se vykonává ve dvanáctihodinových směnách a každému příslušníkovi je umožněna přestávka na jídlo a odpočinek, dokonce s možností opuštění objektu věznice, dochází k tomu, že služba je vykonávána pouze po dobu 22 hodin, v ostatní čas službu nikdo nevykonává a střežený úsek je bez dozoru. Žalovaný na tyto argumenty reagoval tak, že ozřejmil, že interní předpisy upravují činnost příslušníků pouze při výkonu služby. Čerpání přestávky na jídlo a odpočinek je upraveno v zákoně o služební poměru a není proto zapotřebí, aby bylo v interních předpisech pro jednotlivá stanoviště zakotveno, že příslušníci mohou čerpat přestávky. Je nezpochybnitelné, že s přestávkami pro příslušníky se při jejich službě počítá, neboť tyto jsou plánovány v denním rozkazu (v příloze) jednotlivých vedoucích. Žalovaný připomněl, že ze správního spisu, zejména z denních rozkazů a jejich příloh, i z kontextu výslechů svědků i žalobců vyplynulo, že k čerpání přestávky na jídlo a odpočinek dochází ve věznici průběžně, aby byl zajištěn řádný chod věznice a zároveň, aby příslušníci mohli řádně čerpat přestávku. Nedochází k tomu, že by v jeden okamžik všichni příslušníci začali čerpat přestávku na jídlo a odpočinek a věznice by tak zůstala „bez dozoru“. Tvrzení žalobců, že by v této situaci došlo k narušení bezpečnosti věznice je ničím nepodložené a vytváří klamný dojem.

22. K tvrzení žalobců, že v případě mimořádné události je každý službu konající subjekt povinen okamžitě konzumaci stravy ukončit a dostavit se na předem určené místo a že příslušník je odpovědný za důsledky jakékoliv mimořádné události, žalovaný odkázal na argumentaci ředitele Věznice Karviná jako prvostupňového správního orgánu postavenou na provedeném dokazování a rozšířil ji tak, že dle názoru žalovaného se na povinnost příslušníků zakročit v době čerpání přestávky na jídlo a odpočinek vztahuje obecná povinnost příslušníků Vězeňské služby ČR dle § 7 odst. 3 a odst. 4 zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské služby a justiční stráži České republiky, tj. *„Příslušník, který plní úkoly vězeňské stráže, je povinen i v době mimo službu v mezích stanovených tímto zákonem a dalšími obecně závaznými právními předpisy provést služební zákrok nebo jiná potřebná opatření, páchá-li osoba ve výkonu vazby nebo výkonu trestu odnětí svobody trestný čin nebo kázeňský přestupek, jímž je bezprostředně ohrožen život, zdraví nebo majetek. Příslušník, který plní úkoly vězeňské stráže, je povinen i v době mimo službu*

*v mezích stanovených tímto zákonem a dalšími právními předpisy, provést služební zákrok nebo jiná potřebná opatření, páchá-li osoba ve výkonu zabezpečovací detence trestný čin, jímž je bezprostředně ohrožen život, zdraví nebo majetek.*" Tato povinnost je však obecnou povinností odrážející specifika výkonu služby u bezpečnostního sboru. Žalovaný má za to, že mimořádná událost u Vězeňské služby je nepředvídatelná a nahodilá událost, kterou nelze předvídat v předpokládaném průběhu služby, tedy ani při plánování přestávek. Nelze proto přisvědčit argumentaci žalobců, že trávení přestávky je jakési „čekání" na mimořádnou událost. Žalovaný svou argumentaci opírá o judikaturu ve věci přerušení přestávky na odpočinek z důvodu výjimečně nastalých situací (Krajský soud v Ostravě – pobočka Olomouc, rozsudek ze dne 27. 7. 2018, č.j. 65 Ad 2/2017-79, Nejvyšší soud ČR, rozsudek ze dne 12. 6. 2018, č.j. 21 Cdo 6013/2017-448, Nejvyšší správní soud, rozsudek ze dne 7. 5. 2020, č.j. 9 As 40/2020-78). Žalovaný shrnul, že příslušník má v době čerpání přestávek na jídlo a odpočinek povinnost, pokud zachytí signál o mimořádné události, zakročit dle obecné povinnosti upravené v § 7 zákona č. č. 555/1992 Sb., o Vězeňské služby a justiční stráži České republiky. Neznamená to však, že by byl příslušník jakkoliv sankcionován za nezakročení v případě, že by signál o mimořádné události nezachytil, neboť nebyl např. v době čerpání přestávky na jídlo a odpočinek na příjmu. Vzhledem k tomu, že v době čerpání přestávky zásadně neexistuje povinnost příslušníků mít u sebe radiostanici, nelze souhlasit s tvrzením žalobců, že příslušník je odpovědný za následky jakékoliv mimořádné události. V tomto případě by samozřejmě zakročili jiní příslušníci. Skutečnost, že v dotčených věznicích je mimořádná událost opravdu nahodilou nepředvídatelnou událostí má žalovaný za prokázanou, neboť vyplývá z výpovědí žalobců, kdy řada z nich vypověděla, že si na mimořádnou situaci nevzpomínají (žalobce č. 35, žalobce č. 25, žalobce č. 29, žalobce č. 37).

23. Na argument žalobců o nemožnosti čerpat přestávky na jídlo a odpočinek v průběhu nočních směn, kdy se v objektu věznice nachází jen nejnutnější počet osob vykonávajících službu, uvedl žalovaný, že v nočních hodinách jsou logicky činnosti dozorců omezeny na minimum, neprobíhá předávání vězňů, organizace vycházek, stravy apod., proto není potřeba většího množství dozorců. Zároveň žalovaný připomněl, že k zabezpečení bezpečnosti ve věznici neslouží pouze dozorci, ale také příslušníci z oddělení vězeňské stráže a další zabezpečovací mechanismy, jako kamerové systémy, tísňové hlásiče či mříže.

24. V napadeném rozhodnutí žalovaný závěrem shrnul, že čerpáním přestávky na jídlo a odpočinek se služba nepředává, jak se děje při ukončení, respektive při nástupu do služby, ale pouze se výkon služby přerušuje, což je diametrálně odlišná situace. Žalovaný má za to, že ve správním řízení bylo prokázáno, že charakter služby ve Věznici Karviná, Věznici Oráčov, Vazební věznici Ostrava i Vazební věznici Praha – Ruzyně **umožnuje přerušit výkon služby pro čerpání přestávky** na jídlo a odpočinek, kdy příslušníci mohou tuto přestávku čerpat dle svého uvážení s přihlédnutím k charakteru prostředí, ve kterém vykonávají službu. Žalovaný nepopírá, že jsou příslušníci ve svých aktivitách omezeni, což vyplývá z toho, že vykonávají službu v režimovém prostředí. Tato omezení však nejsou takového charakteru, aby se mohlo konstatovat, že příslušníci nemohou čerpat plnohodnotnou přestávku na jídlo a odpočinek. Dále žalovaný konstatoval, že ve správním řízení bylo jednoznačně prokázáno, že pokud nemůže příslušník čerpat přestávku na jídlo a odpočinek, je přestávka poskytnuta v náhradním čase nebo je příslušníkovi proplacena, což potvrdili i žalobci ve svých výpovědích (např. žalobce č. 34, žalobce č. 22, žalobce č. 30, žalobce č. 17).

### *Posouzení věci krajský soudem*

25. Krajský soud přezkoumal v mezích žalobních bodů [§ 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen s. ř. s.)] napadené rozhodnutí, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná. Ve věci přitom rozhodl v souladu s § 51 s. ř. s. bez jednání.

26. Žalobu je třeba podle krajského soudu označit za velmi obecnou, místy co do tvrzení až hypotetickou, argumenty se v ní opakují v různých konotacích, žalobci neuvádí žádné konkrétní případy, v nichž k vystřídání příslušníků nemohlo dojít. Nároky na obsahové vymezení žalobních bodů se zabýval rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v rozsudku č.j. 2 Azs 92/2005-58 ze dne 20. 12. 2005, publikováno pod č. 835/2006 Sb. NSS, kde uvedl, že *„žalobce je též povinen vyličit, jakých konkrétních nezákonných kroků, postupů, úkonů, úvah, hodnocení či závěrů se měl správní orgán vůči němu dopustit v procesu vydání napadeného rozhodnutí či přímo rozhodnutím samotným, a rovněž je povinen ozřejmit svůj právní náhled na to, proč se má jednat o nezákonnosti."* K naplnění těchto požadavků došlo pouze v omezené míře. Právě v uvedeném rozsahu proto krajský soud podrobil napadené rozhodnutí přezkumu.

27. Základní otázkou posuzovanou krajským soudem je, zda bylo žalobcům v rozhodném období únor 2016 – únor 2019 umožněno v průběhu výkonu jejich služby čerpat přestávku ve smyslu § 60 odst. 1 zákona o služebním poměru, tudíž zda tuto čerpanou přestávku nelze započíst do doby služby, či zda žalobci vykonávali takovou službu, že její výkon nemohl být přerušen ve smyslu § 60 odst. 3 zákona o služebním poměru, a tudíž žalobcům vznikl nárok na proplacení doby, kterou měli v průběhu služby využít čerpáním přestávky.

28. Jelikož byl požadavek příslušníků Vězeňské služby, jimiž jsou i žalobci, na proplacení přestávek z hlediska nepřerušitelnosti služby již opakovaně posuzován Nejvyšším správním soudem, krajský soud odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu, č.j. 1 As 272/2022-64 ze dne 14. 4. 2023, jenž danou problematiku shrnuje: *„Z rozhodovací činnosti Nejvyššího správního soudu tak jednoznačně plyne, že pro posouzení, zda je příslušníkům poskytována řádná přestávka dle § 60 odst. 1 zákona o služebním poměru nebo je jim pouze umožněna přiměřená doba na stravu a oddech dle § 60 odst. 3 je klíčové posoudit možnost přerušitelnosti služby. Kasační soud dále dovodil, že i kdyby byl výkon služby přerušitelný a zastupitelnost by byla ve služebních předpisech předpokládána, ale samotné pracovní prostředí a vytíženost příslušníků by fakticky čerpání přestávek ve službě na jídlo a odpočinek neumožňovaly, bylo by nutné dospět k závěru, že čerpané přestávky měly povahu pouze přiměřené doby na jídlo a odpočinek ve smyslu § 60 odst. 3 zákona o služebním poměru. Z judikatury dále plyne, že pod § 60 odst. 3 zákona o služebním poměru je třeba zařadit právě situaci, kdy sice příslušník může konzumovat jídlo, je však stále dosažitelný a připravený přerušit přestávku v případě potřeby, přičemž služba je zorganizována tak, že taková potřeba běžně nastává. Naopak podřazení pod § 60 odst. 1 zákona o služebním poměru nevylučuje samo o sobě to, že příslušník má v době přestávky na jídlo a odpočinek na sobě výstroj a výzbroj, že ji z praktických důvodů bezpečnostních kontrol tráví přímo ve věznici. Rozhodující je, zda jsou příslušníci po celou dobu služby, i v době, ve které mají čerpat přestávku, ve stavu trvalé ostražitosti a zda běžně dochází k aktivaci zakročovací povinnosti (navrácení do služby) během doby stravy a odpočinku."*

29. Pod prizmatem ustáleného rozhodování Nejvyššího správního soudu se krajský soud podrobně seznámil s obsahem správního spisu, který obsahuje dokumentaci z Věznice Karviná, Věznice Oráčov, Vazební věznice Ostrava i Vazební věznice Praha – Ruzyně. Žalovaný srozumitelně objasnil rozdílnost výkonu služby u příslušníků zařazených do oddělení výkonu trestu (dozorci) a příslušníků vězeňské stráže (strážní). Mezi žalobci není žádný příslušník eskortní směny, proto se krajský soud možností čerpání přestávek v průběhu eskortní směny dále nezabýval. Ze správního spisu krajský soud zjistil, že v rámci oddělení výkonu trestu je pevné stanoviště zřízeno v objektu Věznice Karviná od 30. 10. 2017, a to jako dočasné, když toto jednočlenné dozorčí stanoviště č. 1A je zřízeno pouze v době umístění odsouzeného do krizového oddílu. Ve Věznici Oráčov je jedno pevné stanoviště stálé, a to stanoviště č. 4 – Uzavřený oddíl a Krizový oddíl. Ostatní stanoviště jsou pohyblivá. Krajský soud se ztotožnil s výše uvedenou argumentací žalovaného, kdy vzhledem k různosti úkolů, jež mají příslušníci v průběhu služby, nejsou vždy fyzicky na stanovišti přítomni. I z toho logicky vyplývá možnost vzájemné zastupitelnosti dozorců. Denní rozkazy počítají s tím, že každý příslušník bude v určitý čas čerpat přestávku na jídlo a odpočinek. V případě pevného dozorčího stanoviště je nezbytná neustálá faktická přítomnost příslušníka a pro případ čerpání přestávky na jídlo a odpočinek je nutno příslušníka střídat. Každému příslušníkovi je po příchodu do služby oznámen časový rozvrh služby, včetně plánované přestávky ve službě, a to inspektorem

dozorčí služby v souladu s vnitřním předpisem (Nařízení generálního ředitele č. 5/2016). V rámci úseku strážní služby jsou příslušníci rovněž obsazováni na pevná či pohyblivá stanoviště, a to v souladu s Rozpisy strážních stanovišť. I zde platí, že příslušníky na pevných stanovištích je třeba v době čerpání přestávky střídat, zatímco strážní zařazení na pohyblivá stanoviště čerpají přestávku v době, která jim byla stanovena denním rozkazem bez ohledu na vystřídání. Pevné stanoviště je zřízeno v objektu Věznice Karviná v počtu jeden, ve Vazební věznici Ostrava v počtu pět, ve Vazební věznici Praha – Ruzyně v počtu sedm. Ostatní strážní stanoviště jsou vnitřními předpisy stanovena jako pohyblivá. Střídání na jednotlivých stanovištích zajišťuje v souladu se svými povinnostmi inspektor strážní služby nebo vrchní inspektor strážní služby.

30. Žalobci obecně, nicméně opakovaně, argumentují tvrzením, že jim čerpání přestávek neumožňuje již samotné prostředí věznice, kdy jsou do služby veleni, za své stanoviště jsou odpovědni od doby převzetí do doby předání služby a v žádném denním rozkaze není uveden příslušník určený na „střídání“ ostatních kolegů po dobu jejich přestávky na jídlo a odpočinek. Krajský soud považuje vysvětlení rozdělení stanovišť na pevná a pohyblivá a s nimi související otázku nutnosti střídající osoby, jak je uvedeno v prvostupňovém rozhodnutí, za srozumitelné a dostačující (viz bod 21. rozsudku). Dle názoru krajského soudu prvostupňový správní orgán své tvrzení o faktickém čerpání přestávek žalobci dostatečně zdůvodnil a podepřel relevantními důkazy, a to

A) denní rozkazy vedoucího oddělení vězeňské stráže - z denních rozkazů a jejich příloh za období únor 2016 - únor 2019 vyplývá, že součástí denních rozkazů byly, v souladu s Nařízením generálního ředitele č. 23/2014, přílohy, které mimo jiné obsahují evidenci čerpaných přestávek a střídání stanovišť příslušníky oddělení vězeňské stráže ve službě. Jedná se o přílohu č. 3.

B) výkazy odsloužených hodin příslušníků oddělení vězeňské stráže za období únor 2016 - únor 2019 - z nich bylo zjištěno, že tyto měly návaznost na výše uvedené denní rozkazy vedoucího oddělení vězeňské stráže. Z výkazů lze mít za prokázané, že účastníci řízení měli vždy evidovány a ve výkazech vykázány odsloužené hodiny po odečtu přestávek na jídlo a odpočinek. Správnost údajů ve výkazu stvrzovali všichni žalobci svými podpisy a tím tak projevili svůj souhlas. Výkazy sloužily jako podklad pro výpočet služebního příjmu. Z porovnání časových údajů o době služby z denních rozkazů s údaji ze směnových výkazů je evidentní, že poskytnuté přestávky nebyly započteny do služby. Přestávky ve službě nebyly ve směnových výkazech nijak evidovány. Příslušníci byli vždy s výkazem seznámeni a nikdy nerozporovali, že jim přestávky nebyly započteny do služby. V konkrétních případech, kdy nebylo možno účastníků poskytnout přestávku z důvodu plnění služebních povinností, byla mu tato doba započtena do doby služby.

C) denní rozkazy vedoucího oddělení výkonu trestu a jejich přílohy za období únor 2016 - únor 2019, z nichž bylo zjištěno, že součástí denních rozkazů byly, v souladu s Nařízením generálního ředitele č. 26/2006 přílohy, které mimo jiné obsahují evidenci čerpaných přestávek a střídání stanovišť příslušníků ve službě. Dále z knihy předání a převzetí služby oddělení výkonu trestu, za období únor 2016 - únor 2019 bylo zjištěno, že tyto obsahují informace o průběhu služby na jednotlivých stanovištích a u většiny příslušníků i zápis o čerpání přestávky s uvedením jména střídajícího příslušníka.

D) výkazy odsloužených hodin oddělení výkonu trestu – z výkazů odsloužených hodin příslušníků oddělení výkonu trestu za období únor 2016 - únor 2019 bylo zjištěno, že tyto měly návaznost na výše uvedené denní rozkazy vedoucího oddělení výkonu trestu. Lze z nich mít za prokázané, že příslušníci měli vždy evidovány a ve výkazech vykázány odsloužené hodiny po odečtu přestávek, správnost údajů stvrzovali svými podpisy. Výkazy sloužily jako podklad pro výpočet služebního příjmu. Z porovnání časových údajů o době služby z denních rozkazů s údaji ze směnových výkazů je evidentní, že poskytnuté přestávky nebyly započteny do služby. Přestávky ve službě nebyly ve směnových výkazech nijak evidovány. Příslušníci byli vždy s výkazem seznámeni a nikdy nerozporovali, že jim přestávky nebyly započteny do služby. Všechny výše uvedené důkazy jsou součástí správního spisu.

Shodu s prvopisem potvrzuje Petra Schubertová

31. Za velmi podstatné považuje krajský soud i vyjádření samotných žalobců, kdy např. žalobce č. 2 při ústním jednání dne 14. 6. 2019 sdělil, že přestávku si příslušníci určují sami s vědomím vrchního inspektora strážní služby. Sami si je zapisují do knihy a podepisují. Na otázku, zda měl jako střídaný příslušník stále odpovědnost za své stanoviště, odpověděl, že odpovědnost má za něj střídající příslušník. Žalobce č. 37 při ústním jednání dne 14. 6. 2019 sdělil, že přestávku čerpá, až jej někdo vystřídá, podle podmínek průběhu služby ve věznici. Přestávku si sami příslušníci zapisují a vrchní inspektor strážní služby to potvrdí podpisem. Na otázku, zda měl jako střídaný příslušník stále odpovědnost za své stanoviště, odpověděl, že v době přestávky za službu ne, ale za vybavení ano. Žalobce č. 24 při ústním jednání dne 12. 6. 2019 sdělil, že přestávky příslušníkům nikdo neurčuje, je stanovený systém střídání, aby každý vyčerpal přestávku. Přestávka se značí do rozkazu a vlastní rukou podepisuje. Na otázku, zda měl jako střídaný příslušník stále odpovědnost za své stanoviště, odpověděl, že v době, kdy má přestávku, nemá odpovědnost za výkon služby, proto vždy hlásí, že jde na oběd. Žalobce č. 25 při ústním jednání dne 12. 6. 2019 sdělil, že přestávku čerpá, až když ho vystřídá inspektor strážní služby, s vědomím nadřízeného, tato praxe vychází ze zvyklostí na směně. Na otázku, zda měl jako střídaný příslušník stále odpovědnost za své stanoviště, odpověděl, že neměl, tato odpovědnost přešla na střídajícího příslušníka.

32. Jak z výše citovaných důkazů, tak z výpovědí žalobců, kteří se v průběhu správního řízení zúčastnili ústního jednání a zde do protokolu sdělili svou výpověď k projednávané věci, i z dalších důkazů uvedených ve správním spise, dle názoru krajského soudu jasně vyplývá skutečnost, že žalobci přestávky na jídlo a odpočinek skutečně **čerpali,** při jejich čerpání byli střídáni, čas přestávky byl určován nadřízeným příslušníkem případně dohodou mezi příslušníky na směně, dle podmínek průběhu služby a zažitých zvyklostí. V době trávení přestávky **neměl** střídaný příslušník odpovědnost za své stanoviště.

33. Rozdílné tvrzení sdělil při ústním jednání pouze žalobce č. 1, který je příslušníkem Vězeňské služby na pozici vrchní inspektor strážní služby. Při ústním jednání dne 10. 6. 2019 na otázku: Jakým způsobem jste určoval přestávky příslušníkům Vámi řízené směny, popřípadě v noční době dozorcům? sdělil: „Přestávky nikomu neurčuji, přestávky zapisuji já fiktivně do sešitu. Na noční směně je to samé. Přestávky zapisuji fiktivně, protože jsem povinen splnit rozkaz, a proto ho plním. Rozkaz k vypisování přestávek mi uložil vedoucí oddělení, již si nepamatuji, který. Ve směně není žádný střídač, který by zajistil střídání příslušníků". Na otázku: „Jakým způsobem probíhalo střídání příslušníků na stanovištích z důvodu čerpání přestávek a kdo měl odpovědnost za plnění úkolů na konkrétním stanovišti?" sdělil: „Střídání na stanovištích z důvodů čerpání přestávek neprobíhalo, pokud se nebavíme o tom, kdy šli příslušníci na oběd. Prostor na jídlo máme, ale i v této době máme povinnost reagovat na nastalou situaci. V době, kdy jdu já na přestávku, tak mne nestřídá nikdo. Odpovědnost za stanoviště má vždy příslušník, který je na stanovišti. Podřízení nemohli čerpat přestávku ve smyslu přestávky, aby mohli opustit stanoviště, aby mohli odložit stanovenou výzbroj a výstroj a nezajímat se o dění ve věznici."

34. Dle názoru krajského soudu je toto tvrzení vnitřně rozporné. Na jednu stranu žalobce č. 1 tvrdí, že přestávky zapisoval pouze fiktivně, současně ovšem konstatuje, že čerpání přestávek probíhalo, když šli příslušníci na oběd a odpovědnost za stanoviště má příslušník, který na něm fakticky je. Krajský soud proto výše uvedené ojedinělé tvrzení vyhodnotil pohledem podané žaloby, která je jako celek postavena na obecných tvrzeních, dalo by se říci „pocitu" žalobců, že trávení přestávek na jídlo a odpočinek neodpovídá jejich představě, respektive možnostem, které mají při trávení přestávek zaměstnanci v nerežimovém prostředí věznice. Žalovaný v napadeném rozhodnutí vysvětlil, že pro příslušníky zastávající funkci inspektora strážní služby nebo vrchního inspektora strážní služby platí, že jejich stanoviště je pohyblivé a k čerpání přestávky dostačuje zástup jiným příslušníkem. Jeho vedoucí funkce spočívá v koordinaci podřízených strážných a o jeho služební činnosti tak nelze tvrdit, že by byla nepřerušitelná. S tímto názorem žalovaného se soud ztotožnil.

35. Krajský soud vzhledem k výše uvedeným důkazům nesouhlasí s tvrzením obsaženým v žalobě a citovaným v bodě 8. rozhodnutí, že „zcela mimo realitu se pak v napadeném rozhodnutí uvádí, že žalobci prohlásili, že po dobu čerpání přestávky na jídlo a odpočinek jsou na stanovištích střídáni." Naopak, pouze žalobce č. 1 popírá střídání příslušníků na stanovištích, ani ten však nepopírá jejich střídání při odchodu na oběd.

36. Krajský soud podrobil obsah správního spisu a nárok žalobců závěrům Nejvyššího správního soudu, který v rozsudku č.j. 9 As 89/2021-65 ze dne 17. 8. 2022 uzavřel, že *„aby bylo možné konstatovat, že výkon služby příslušníků lze přerušit, musí být příslušníkům umožněno čerpat přestávky na jídlo a odpočinek nezpochybnitelným způsobem, formálně v souladu s právními předpisy a služebními předpisy, případně rozkazy tak, aby bylo zřejmé, že po celou dobu přestávky nemusí v zásadě plnit žádné služební povinnosti a úkoly spojené se stanovišti, na která jsou veleni a mohou se věnovat pouze tomu, aby se najedli a odpočinuli si. To není popřeno samotnou skutečností, že se ve zcela výjimečných případech aktivuje jejich zákonná zakročovací povinnost. Čerpání přestávek na jídlo a odpočinek musí také fakticky umožňovat pracovní prostředí a vytíženost příslušníků. Příslušník má tedy nárok na to, aby mu v mezích daného ustanovení byla poskytnuta přestávka na jídlo a odpočinek, přičemž k proplacení neposkytnuté přestávky lze přistoupit jen za situace, v níž nebylo poskytnutí přestávky objektivně možné. Zákon o služebním poměru také počítá v § 60 odst. 3 s tím, že existuje služba, jejíž výkon nemůže být přerušen a při výkonu takové služby nárok příslušníka v možnostech čerpání přestávky určitým způsobem omezuje."* Na základě obsahu správního spisu soud dovodil, že bylo prokázáno, že žalobcům bylo umožněno čerpání přestávek a žalobci přestávky v rozhodném období čerpali. Ve výjimečných případech, kdy nemohli přestávku vyčerpat, jim byla nahrazena, respektive si chybějící část dočerpali. Žalobci v žalobě konkrétně neoznačili ani jednu situaci, ve které přestávka nebyla poskytnuta nebo situaci, kdy nevyčerpaná přestávka nebyla nahrazena nebo proplacena.

37. K další žalobní námitce žalobců, kterou je možné shrnout jako „znehodnocení přestávky nutností trávit ji ve služební výstroji a výzbroji", pak krajský soud s odkazem na rozsudek Nejvyššího správní soudu č.j. 2 As 347/2019-98 ze dne 29. 7. 2022 konstatuje, že tato skutečnost sama o sobě, i kdyby byla v řízení prokázána, nebyla důvodem pro proplacení doby za přestávku. Zákon o služebním poměru bezpochyby počítá s tím, že součástí výkonu služby každého příslušníka je předepsané vybavení (výstroj, výzbroj), bez něhož nelze službu vykonávat. Přesto připouští službu, jejíž výkon může být přerušen za účelem čerpání přestávky. Je přitom zcela přirozené a logické, že k možnosti odložení výstroje a výzbroje a jejich uložení do skříňky příslušníci nepřistupují, neboť zákonem stanovená délka přestávky 30 minut téměř vylučuje využití účelu této přestávky (k jídlu a odpočinku), pokud by na počátku tohoto časového úseku příslušníci odkládali výstroj a výzbroj a na jejím konci se opět strojili a vyzbrojovali. Nejvyšší správní soud v posledně uvedeném rozsudku uvedl, že „*takový způsob čerpání (*myšleno čerpání přestávek ve výstroji a s určitým vybavením včetně radiostanice) *neznamená, že přestávka fakticky nebyla poskytnuta, neboť způsob trávení přestávek v práci je dán nejen vůlí příslušníka, ale i režimovými opatřeními, jichž je součástí."*

38. Žalobci dále předložili svou úvahu o tom, že nejde o čerpání přestávky na jídlo a odpočinek dle § 60 odst. 1 zákona o služebním poměru za situace, kdy nemají možnost se zcela svobodně rozhodnout, na jakém místě budou přestávku trávit a není jim umožněno opustit areál věznice. Žalobci dovozují, že přestávka se skládá ze dvou částí, tj. část věnovaná jídlu a část věnována odpočinku a bez naplnění obou částí nejde o čerpanou přestávku. S tímto názorem se vypořádal žalovaný v průběhu správního řízení, jeho argumenty jsou shrnuty v bodech 19 a 20 rozhodnutí. Krajský soud se s názorem žalovaného ztotožňuje, rovněž z dokazování provedeného ve správním řízení vyplynulo, že příslušníkům není v opuštění areálu věznice bráněno, žádný vnitřní předpis to nezakazuje. Skutečnost, že příslušníci opouští areál věznice v době přestávky výjimečně, poměrně logicky vyplývá z doby trvání přestávky a nutnosti odložit výstroj a výzbroj při opuštění věznice.

39. Opakovaně se v žalobě objevilo tvrzení, že konzumace stravy se děje jen v nejnutnějším rozsahu a ihned po jejím skončení se příslušník vrací na své stanoviště, i když ještě neuplynula doba 30 minut.

Tato skutečnost se ve správním řízení nepotvrdila, veškeré písemné důkazy evidují přestávky v délce 30 minut, sami žalobci sdělili, že v případě přerušení přestávky chybějící dobu dočerpali později.

40. Žalobci svůj nárok na proplacení přestávek opírají také o skutečnost, že v případě jakékoliv vyhlášené mimořádné události jsou povinni okamžitě ukončit stravování a dostavit se na určené místo. Tento problém je již vyřešen judikaturou, kdy Nejvyšší správní soud dovodil, že podřazení přestávky na jídlo a odpočinek pod § 60 odst. 1 zákona o služebním poměru nevylučuje samo o sobě ani to, že v době přestávky trvala povinnost žalobců zasáhnout v případě zcela mimořádných událostí, jako je např. útěk vězně, a pro účel takové mimořádné situace měli u sebe radiopřijímač. Takovéto omezení příslušníka totiž spočívalo v jeho zákonné zakročovací povinnosti podle § 7 odst. 3 zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráži České republiky, která na ně však dopadá trvale, i mimo pracovní dobu (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu č.j. 9 As 89/2021-65 ze dne 17. 8. 2022, podle kterého *„Příslušník, který plní úkoly vězeňské stráže, je povinen i v době mimo službu v mezích stanovených tímto zákonem a dalšími obecně závaznými právními předpisy provést služební zákrok nebo jiná potřebná opatření, páchá-li osoba ve výkonu vazby nebo výkonu trestu odnětí svobody trestný čin nebo kázeňský přestupek, jímž je bezprostředně ohrožen život, zdraví nebo majetek.“*, obdobně také rozsudek Nejvyššího správního soudu č.j. 1 As 272/2022-64 ze dne 18. 4. 2023). Z obsahu správního spisu je patrné, že k mimořádným událostem došlo ve sledovaném období v roce 2016 ve třech případech, v roce 2017 ve čtyřech případech a v roce 2018 ve třech případech. Sami žalobci při ústním jednání sdělili, že si na existenci mimořádné události nepamatují nebo ji zažili jednou. Krajský soud proto žalobní námitku vztahující se k povinnostem žalobců v případě vyhlášení mimořádné události vyhodnotil jako nedůvodnou.

41. V neposlední řadě je v žalobě opakována teoretická úvaha žalobců o tom, že v případě, že by přestávky na jídlo a odpočinek „skutečně“ čerpali, zavládne ve věznici chaos, neboť v takovém případě dozorčí službu nikdo nevykonává a odsouzení si po tuto dobu mohou provádět, co chtějí. Soud se v rámci správního spisu seznámil s pravidly a nařízeními pro fungování vězeňského prostředí i podrobnou evidencí průběhu služby na stanovištích věznice. Na rozdíl od žalobců soud neshledal porušení bezpečnosti a ohrožení objektu věznice či celé společnosti. Způsob střídání příslušníků při čerpání přestávky na jídlo a odpočinek je ve správním spise zdokumentován a jak sami žalobci uvedli, tato praxe je ve věznici zavedená.

42. Po vyhodnocení všech výše uvedených skutečností krajský soud dospěl k závěru, že výkon služby ve Věznici Karviná a dotčených věznicích je přerušitelný, k čerpání přestávek u žalobců běžně a pravidelně docházelo a žalobcům bylo v rozhodném období únor 2016 – únor 2019 umožněno v průběhu výkonu jejich služby čerpat přestávku ve smyslu § 60 odst. 1 zákona o služebním poměru.

43. Krajský soud vzal při svém rozhodování v úvahu rozsudek Nejvyššího správního soudu č.j. 8 As 248/2021-116 ze dne 30. 5. 2023, jímž byla zamítnuta kasační stížnost proti rozsudku Krajského soudu v Praze, č.j. 55 Ad 2/2020-147, ze dne 13. 7. 2021, který zrušil napadené rozhodnutí Generálního ředitele Vězeňské služby ČR a věc vrátil k dalšímu řízení. Na rozdíl od situace v posledně citovaných rozhodnutích je v napadeném rozhodnutí i přiloženém správním spise dostatečně srozumitelně, určitě a konkrétně vysvětleno a důkazy i svědeckými výpověďmi doloženo faktické čerpání přestávek na jídlo a odpočinek příslušníků Věznice Karviná a dotčených věznic, jak u příslušníků zařazených do oddělení výkonu trestu (dozorci), tak příslušníků vězeňské stráže (strážní). Naopak žalobci jen ve velmi omezené míře dostáli své povinnosti na konkrétní obsahové vymezení žalobních bodů.

### *Závěr a náklady řízení*

44. Krajský soud tedy neshledal žalobní námitky důvodné, a proto žalobu v souladu s § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

45. O náhradě nákladů řízení mezi účastníky bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., když procesně úspěšnému žalovanému nebyla přiznána náhrada nákladů řízení proti žalobcům, neboť jeho náklady nepřesáhly běžnou úřední činnost.

**Poučení:**

Proti tomuto rozsudku **je možno** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu.

Ostrava 12. září 2023

JUDr. Monika Javorová, v. r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Petra Schubertová